

Täysistunto

Torstai 6.10.2016 klo 16.00—18.33

2.2. Suullinen kysymys Suomen toimista Syyrian tilanteessa (Emma Kari vihr)

Suullinen kysymys SKT 95/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Seuraava kysymys, edustaja Kari.

Keskustelu

16.36 **Emma Kari vihr:** Arvoisa puhemies! Viime päivien kuvat Aleppon raunioista kaitteavista lapsista ylittävät jo ihmisten sietokyvyn. Venäjä ja Syyrian hallitus pommittavat siviilejä taukoamatta. Tulitaukoa on rikottu, eivätkä avustuskuljetukset pääse enää perille. Nyt 300 000 ihmistä on saarroksissa Itä-Aleppossa, 85 000 lasta on loukussa kaupungissa, jonne sataa pommeja. Kysynkin teiltä, pääministeri Sipilä: mihin toimenpiteisiin Suomi aikoo ryhtyä EU:ssa, YK:ssa tai suoraan kahdenvälisesti Venäjän kanssa, jotta Venäjän ja Syyrian hallitukset saadaan viipymättä sitoutumaan tulitaukoon ja että hädänalaisille ihmisille saadaan toimitettua ruokaa, vettä ja lääkkeitä ja että me saamme nämä ihmiset turvaan?

16.37 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, mitä tuolla Syyriassa tapahtuu: Ne kuvat ovat kauhistuttavia, ja ne tiedot, mitä sieltä tulee, ovat kauhistuttavia. Me olemme ne jyrkästi kaikki tuominneet. Tänä päivänä muun muassa presidenttimme on keskustellut Venäjän presidentin kanssa kyseisestä tilanteesta. Meillä on Eurooppa-neuvoston seuraavan kokouksen pääaiheena Venäjä, ja Venäjällä on myöskin tässä asiassa ratkaisun avaimia käsissä.

Olen keskustellut paljon myöskin kollegoiden kanssa. Se, mitä Euroopan unionissa lähinnä asialle on tehty ja voidaan tehdä, on se, että saamme humanitäärisen avun mahdollisimman hyvin perille. Nyt on kovin kovin suuria ongelmia tällä hetkellä myöskin humanitäärisen avun perilleasaannissa. On sekä kansainvälisen yhteisön, YK:n, Euroopan unionin että kaikkien YK:n jäsenmaiden tehtävä päästä tässä asiassa eteenpäin. Se, mitä me voimme tehdä erityisesti, on vedota niihin, joilla päätösvalta on, tässä tapauksessa erityisesti Venäjään ja USA:han.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

16.38 **Erkki Tuomioja sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähi-itä on ollut monien ihmisyyttä vastaan suunnattujen rikosten näyttämö. Myös Syyriassa vuonna 82 silloinen Haman kaupungin vastarinta kukistettiin niin, että jopa 40 000 siviiliä saattoi saada

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2016 vp

surmansa, ja siitä isä al-Assadın pojalle periytynyt oppi on, että tähän voidaan ryhtyä ilman, että siitä joutuu vastuuseen. Nyt Venäjän tuella Syyrian joukot tekevät samanlaista tuhoa Aleppossa.

Mitä voidaan tehdä, jotta kansainvälisen oikeuden menetelmät ja sopimukset toimitaisivat niin tehokkaasti, että kukaan ei enää voisi kuvitella pääsevänsä irti vastuusta tällaisissa kammottavissa sotarikoksissa? Kansainvälisen rikostuomioistuimen allekirjoittajamaiden joukosta puuttuvat edelleen muun muassa Yhdysvallat ja Venäjä ja monet muutkin maat. Suomi on tähän panostanut voimakkaasti. Mitä me voimme tehdä lisää yhdessä Euroopan unionin kanssa tämän kansainvälisen oikeuden (Puhemies koputtaa) vahvistamiseksi?

16.39 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, mitä Suomi voi tehdä, on tietenkin vedota niihin, jotka eivät vielä tässä mukana ole, ja erityisesti voimme toimia Euroopan unionin kautta yhdessä. Yhdessä Euroopan unionina meillä on parempi vaikutusvalta ja mahdollisuus vaikuttaa näihin kysymyksiin. Erityisesti Euroopan unionin yhteydessä ollaan keskusteltu nyt Syyrian osalta tosiaan siitä, miten saamme humanitäärisen avun perille. Euroopan unionin vaikutusvalta muuten on ollut tässä kovin heikko varsinaisesti tämän kriisin ratkaisussa. Mutta se, mitä Suomena olemme tehneet, on se, että käymme kahdenvälisiä keskusteluja, ja siitä esimerkkinä presidentin tämpäpäiväinen keskustelu Venäjän presidentin kanssa.

16.40 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisi tärkeää, että Syyrian ilmatila voitaisiin sulkea, koska nämä hirvittävimmit teot tapahtuvat nimenomaan ilmatilan kautta. Voisiko Suomen hallitus ajatella, että se vetoaisi muihin EU-kollegoihin ja esittäisi, että tämä ilmatila voitaisiin saada suljetuksi?

16.41 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä voimme tehdä senkin. Ensimmäinen asia, mikä Syyriassa pitäisi saada aikaan, on se, että tuo tulitauko siellä pitää ja viattomien siviilien tappaminen loppuu. Olemme vedonneet kaikissa yhteyksissä, missä toimimme, siihen, että tulitauko saadaan pitämään ja siviilien tappaminen saadaan loppumaan. Osana tulitaukoa on tietenkin se, että jos ilmatila suljetaan, niin ilmateitse tapahtuvat operaatiot sitten loppuisivat myöskin. Mutta tärkeintä on saada nyt tulitauko pitämään.

16.41 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan selvää, että nyt puhutaan sotarikoksista: siviilien pommittamisesta, sairaaloiden pommittamisesta, lasten jäämisestä loukkuun tällaisessa kaupungissa. Tiedämme YK:n voimattomuuden, YK:n turvaneuvoston heikkoudet tässä. Kun siellä on pysyviä jäseniä, kuten Venäjä, jotka ovat mukana pommituksissa, niin he voivat käyttää veto-oikeuttaan. Mutta olisi hyvin tärkeää, että sotarikosten tutkiminen jotakin kautta lähtisi liikkeelle, ja silloin vetoan siihen, että Suomi voisi EU:ssa tai suoraan YK:n pääsihteerin kanssa keskustellen kuitenkin käynnistää ja tukea prosessia, jossa sotarikosten selvittäminen jo aloitettaisiin. Se lisäisi osapuoliin myös painetta: he tietäisivät, että eivät tule pääsemään tästä koukusta, vaikka virallista rikostuomioistuinta ei ehkä saada sitten erillisellä päätöksellä perustettua. Voisiko Suomi tehdä esityksen siitä, että nyt jo alettaisiin seurata sotarikosten toteutumista ja raportointia?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2016 vp

16.42 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on totta, mitä edustaja Haavisto esittää. Sillä, että on uhka sotarikosprosessista olemassa ja se nostetaan aktiivisesti esille, voi olla ennalta ehkäisevä vaikutus tähän kysymykseen. Voin hyvin ottaa sen esille Eurooppa-neuvoston kokouksessa, kun asiasta keskustellaan parin viikon kuluttua.

16.43 **Markus Mustajärvi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Syyrian jo yli neljä vuotta jatkunut sota on ollut äärettömän raskas, ja sitä se on ollut ennen muuta siviiliväestölle. Taistelevia fraktioita on lukuisia, ja Syyrian sisäisten voimien lisäksi alueella ajavat omia intressejään muun muassa Venäjä, Yhdysvallat ja Turkki. Asetelman monimuotoisuutta kuvaa se, että on syytä epäillä, että esimerkiksi Pentagon ja CIA voivat tukea keskenään taistelevia joukkoja, toinen toista osapuolta. Aiemmin perättiin, kenelle Isis myy varastamansa öljyn. Nyt on syytä kysyä, kuka aseistaa al-Nusraa. Arvoisa ministeri, kuinka terroristijärjestölle vuotava taloudellinen ja aseellinen tuki saadaan tukittua?

16.44 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on jo haastava kysymys, että miten tuo saadaan loppumaan. Syyriassa taistelee jo niin monta osapuolta, että kukaan ei enää ota selvää, kuka siellä taistelee ja ketä vastaan. Tähän sotaan käyvien osapuolien rahoitukseen liittyy rikollista toimintaa, totta kai, ja sen estämiseksi pitää tehdä kaikki. Se, mitä Suomea pystymme tekemään, on Euroopan unionin kautta kahdenvälisissä keskusteluissa vaikuttaminen siihen kysymykseen ja tämä sotarikoskysymykseen puuttuminen samoiten.

16.44 **Matti Vanhanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä sota on äärimmäisen järkyttävä. Tähän asti on ajateltu, että tähän sotaan ei ole sotilaallista ratkaisua, mutta nyt kaikki Aleppon osalta viittaa siihen, että Syyrian hallitus Venäjän tukemana on selkeästi asettanut päämääräkseen sotilaallisen voiton saavuttamisen, joka tarkoittaa sitä, että kaikki ydinalueet, Aleppo mukaan lukien, tulevat hallituksen kontrolliin. Se noissa oloissa tulee tarkoittamaan valtavaa määrää uhreja, myös syyttömiä uhreja.

Minusta hallituksen linja tässä on ollut täysin oikea. Yhteistyö Euroopan unionissa on se tapa, jolla vaikutamme, ja lisäksi kahdenväliset yhteydet Venäjään. Sotarikoskysymykseen puuttuminen ennalta ehkäisevänä keinona on välttämätöntä, mutta sen rinnalla tarvitaan kyllä mittavaa valmistelua humanitääristen operaatioiden suorittamiseen, ja kysymys on siitä, minkälaista taustakeskustelua seuraavien humanitääristen operaatioiden hyväksi käydään unionin puitteissa.

16.45 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tuo konfliktin lopettaminen eli juurisyiden poistaminen on tietenkin kaikkein tärkeintä. Mutta se, mihin Euroopan unionissa olemme varanneet varoja, on humanitäärinen apu, ja varmasti tulevat seuraavassa Eurooppa-neuvoston kokouksessa myöskin tämän avun perille saamisen kysymykset mutta myöskin tuon avun yhteinen lisääminen. Se tilanne Aleppossa on aivan järkyttävä. Siinä, mitä apua siellä tarvitaan ja mitä apua sinne saadaan perille, on järkyttävä ristiriita. Euroopan unionissa Suomi tulee vaikuttamaan siihen, että avun määrä saataisiin lisääntymään tuolle alueelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2016 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä lisäkysymykset edustaja Packalénille ja tämän kysymyksen avanneelle eduskuntaryhmälle, sen edustaja Niinistölle.

16.46 Tom Packalén ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin palauttaa mieliin kuitenkin tämän arabikevään alun, mitä Syyriassa tapahtui ja mitä Aleppossa tapahtui. Aleppossa tämä kapina ei lähtenyt liikkeelle, vaan sinne taistelijat tulivat ulkopuolelta, ja he ilmoittivat, että kun aleppolaiset eivät lähteneet kapinaan, niin he joutuivat tulemaan sinne ja nostamaan sen kapinan hallitusta vastaan. Tällä hetkellä tilanne on se, että al-Nusran rintama, joka on siis Irakin al-Qaida, on merkittävin taisteluvoima liittolaisineen Aleppossa. Tämä tekee tästä asiasta, tästä koko tilanteesta hyvin monimutkaisen. Ja nyt haluaisin kysyä, että jotta tämä inhimillinen katastrofi, mikä siellä on, saataisiin jotenkin loppumaan, niin voisiko Suomen hallitus esittää jollain tavalla, tai Euroopassa ottaa esille, että saataisiin nämä sissiliikkeet tai terroristijärjestöt vetäytymään Alepposta, eliikkä painostaa USA:ta, Saudi-Arabiaa, muita maita (Puhemies koputtaa) vetoamaan näihin omiin liittolaisiinsa, että ne vetäytyisivät sieltä ja saataisiin sinne rauha.

16.48 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Niin kuin tuossa totesin, vyyhti on hyvin monimutkainen, siellä on paljon osapuolia ja vaatii suurta poliittista yhteisymmärrystä ja poliittista tahtoa, että toimet siellä saadaan loppumaan. Myöskin Venäjän toimet viime päivinä alueella ovat tuomittavia.

Tästä avun antamisesta: Meidän pitää muistaa, että apua tarvitaan paitsi siellä paikan päällä Aleppossa myöskin naapurimaissa. Esimerkiksi Jordania ja Libanon ovat kokoonsa nähden, väestöönsä nähden kestävässä tilanteessa. Molemmissa maissa on noin 1,5 miljoonaa pakolaista, ja meidän pitää pystyä auttamaan myöskin Jordaniaa ja Libanonia tässä tilanteessa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä viimeinen kysymys.

16.49 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, mitä Aleppossa nyt juuri parhaillaan tapahtuu, on ihmisyyden kriisi. Kansainvälinen yhteisö on vannonut yhdessä, että sellaista, mitä tapahtui esimerkiksi Srebrenicassa, ei anneta tapahtua uudelleen, ja nyt se kuitenkin on tapahtumassa.

Siellä on 300 000 ihmistä piiritetyssä Aleppossa, ja me tiedämme myös ne luvut: kansainvälisten arvioiden mukaan Syyrian sisällissodassa on kuollut jopa noin 300 000 ihmistä, joista valtaosa, jopa 80—90 prosenttia, on kuollut al-Assadin hallinnon uhreina. Eli siellä on hallinto ja sitä tukeva Venäjä, jotka ovat nyt yksipuolisesti rikkoneet tulitaukosopimusta. Ja me myös tiedämme, että EU:n ulkopoliittinen edustaja Mogherini on sanonut, että siellä olisi avustussaatteita kansainvälisillä järjestöillä Aleppon ulkopuolella valmiina menemään kaupunkiin, jos vain tulitauko saataisiin voimaan.

Haluaisin vielä, pääministeri, voimakkaasti vedota teihin: tiedätkö, mitä Suomi on tehnyt ja mitä presidentti keskusteli Venäjän presidentti Putinin kanssa, jotta tämä apu saataisiin nopeasti perille ja myös Venäjä kunnioittaisi tulitaukoa?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2016 vp

16.50 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Toki tiedän, mitä presidentti on keskustellut, mutta ei ehkä ole sopivaa avata kahdenvälistä keskustelua täällä. Se on tietenkin presidentin tehtävä.

Minusta se, miten Suomi tässä tilanteessa toimii, on vaikuttaminen Euroopan unionin kautta mutta myös kahdenvälisesti. Ja voin taata sen, että Suomi on tehnyt ja tekee kaikkensa, että omilla vetoimuksillamme saisimme tilanteeseen uutta valoa ja siellä aivan mahdottomassa tilanteessa oleville ihmisille helpotusta.

Kysymyksen käsittely päättyi.